

SINEU

Tomo
CUARTO

AÑO
VII

Dirección: Redacción y Administración
Círculo Solidario
Sineu 11 Junio de 1911

NUM. V
(87)

Segunda
ÉPOCA

Ses Negruras d'en Tulio amb salsa de domátiga

10

Basta lo escrito como preámbulo; pues durante la serie de artículos que pensamos publicar, ya pondremos en claro los hechos.

¡Es un preambul magnific aquest que has escrit, oh Tulio! Te pots gloriarse de que ja no poríes dir més desbarats amb manco paraulas. Tot te sía euhorabona.

11

Hase incoado el proceso y abierto el juicio: ¿cuál será el fallo? Creemos sin hacernos «ilusiones» que nuestra parte ha de ganar el litigio en costas, sin que haya lugar al «recurso de casación».

Si hagués de fallar aquest llitigi un jutge tan negat com tu, no sería estrany que sa part que jo defens perdés amb costes; perque un homo que te poc sue de servell te barra per cometre qualse-

vol desberat, venturosament, empero, el qui ha de judicar sa nostra qüestió es el públic que mos lletjex y aquest te el criteri suficient per veure quin pes fan ses revons que tu presentes y ses que jo present. No-n tene jens de po de perdre'l a n'el plet; tot lo contrari, estic seguríssim de gonyarló. Pero no es hora de que ni tu ni jo cantem victoria. Axó heu hem de dexar per mes tart, per quant el nostre jutge haji firmat sentencia. —¡Pero tu desesperes Tulio! ¡Quina manera d'escriure doys, ¿No t'hi has ficsat amb aquest parrafet? ¡Sabs que-n te de saborino! Ell sense dexar que sa part que t'es contrari presenti cap prova de descarrec, vols gonyar es llitigi amb costes y no permets que hi haji lloc p'el recurs de casacio. ¿No heu trobes que axó desespera, Tulio? ¡Mira que si aquest sistema de fer justicia ha privat dins qualque tribunal se n'hi deuen haver comeses de barbaridats! ¡A s'homo que amb ravó haji posat peu dins tal oficina li hauría convengut mes tirar una terciانا!

12

En Sineu, como es sabido, existen dos bandos políticos y los que pertenecen á uno y otro bando son «católicos» por lo tanto no tiene justificación el que los Sres. Presbíteros que acudieron á las urnas el día cuatro de Septiembre, lo hicieran bajo el pretexto de «evitar que entraran á formar parte del Ayuntamiento una serie de herejes.»

Amicus Plato, sed magis amica veritas.

Dius que a Sineu hi ha des partits politics y qu'els individus que pertonenen a un y altre son católicos. Cato-

lic, Tulio, tot'hom heu es a Sineu perque tot'hom es batiat. Empero, per desgracia, no tot'hom se porta a lo catolic. N'hi ha, Tulio, que de cap manera se volen subjectar a sa Relligió, antes al contrari, la volen tenir a devall els peus y ferlé moure a capritxo; y si sa Relligió alsant el seu front de reyna se rega a ferlós d'esclava, la flectomen, la singlen y li escupen a sa cara. Católicos d'aquest pelatje governaven Sineu abans del día 4 de Setembre. Tot'hom sab lo que fereu sufrir a l'esglesia de Sineu aquells *religiosísimos* senyors; y si tu te n'has olvidat ja procuraré recordart-ho en el curs de aquest escrit. Y si els que mos governaven abans de ses eleccions bufetajaven sa Relligió o'una manera ta infucua ¿com tens pit per estampar que no queda justificada sa votada del capellans? Si, Tulio, justificada, justificadíssima queda sa conducta dels capellans que anaren a votar. Ells veyen insultats y escarnits els sentiments religiosos, ells veyen atropellats els drets de ciutadania, y ploraven s'esclavitut de Sineu. ¿Com no havien de fer un esforç per alliberar de tants de mals a sa Relligió y a n'el desventurat y abatut poble de Sineu? Solament un beneit de set soles o un maliciós d'ofici es capás de sostenir lo que tu sostens, Tulio. «Ami us Plato, sed magis amica veritas».

13

Nuestro propósito no es otro que desarraigar preocupaciones y pretextos; fortalecer é ilustrar la «verdadera opinión pública».

¡Alsa que te diuen! Y el meu propòsit, Tulio, es demostrar que no tens jens de ravó en l'asunto dels capellans.

(Continuad) **J. Ferragut Ribas**

Manifestació d'es dia 4 de Juny

En lletres d'or a dins s'història sinevera quedarà escrita se grandiosa y solemne manifestació que's fé es diumenge passat. May per may s'havia replegada tanta de gent a n'aquest poble agermanats per un mateix sentiment. Es sinevers honrats y de cor noble y sencer, la durán gravada dins son pit tota sa vida, y la recordarán á sos fills perque les servesqui de profitosa lliçó y a n'es mateix temps d'arma de combat y llansa poderosa per sobre demanar justícia, pregonar se veritat, destruir es caciquisme, demostrar que vol es poble governants rectes yaven-guts com es el Sr. Lull y de cap manera usurpadors de drets, fonts de despotisme, averns de tiranía ni destructors de se pau y tranquilidat popular com per desgracia y deshonra de Sineu havia aguantats temps enera aquest poble.

Se diada de 4 de Juny ja may será un día com es demés; sortirà pardenunt ets altres y será tengut per un jorn de gloria, d'enaltiment de s'honradés, de declaració de guerra se mes formidable a se covardia y a n'es baixos sentiments. ¡Quina passa de gigant cap a n'es progrés y a se defensa d'es seus drets qu'es se donada pes nostro partit es darrer diumenge!

Que hu sápiguen ben clá es fogoneus, que no'ls-e cabi cap dupta a n'es seus directors, que hu tenguin present tots es qui componen se feremalla de embarrioladors de s'injusticia y calamidad, que'ls pellosos representant es progrés, se cultura, se civilitació, se justícia, s'honra, se dignidat, s'armonía y es benestar popular; ben llempant e-hu demostra se solemne y grandiosa manifestació pública que duguerem a terme es memorable dia 4 de Juny.

¡Quin homenatge mes honrés, quina dignificació mes justa y merescuda p'es vicinissim Batle nostro D. Gabriel Lull! ¡Vos saludam en tot es nostro cor estimadíssim y benvolgut Batle! En se manifestació que realisarem es diumenge passat y en se protesta viva y enérgica qu'en nom y representació de mes de sicents homos que hi erem va formulá se Comissió respectiva dins ses Cases de la Vila a devant D. Bartomeu Mestre quantre es processement y suspensió d'es vostro carreg que dictá es Jutge instructor, declarant endemés dita Comissió que tots feyem nostre s'ofensa que vos havien feta, pregonarem per tot arreu, demostrarem a tot el mon, que sou una persona digna y honrada y qu'es vostro cor, encare que ferit covardement per un calumniador e imputador de delictes no comesos, bategava junt a n'es nostro.

No mos cansarém de dir ni may de pregonar per totes parts que totes y cada una de ses vostres gestions que heu fetes dins se vida administrativa

mereixen s'aprovació y s'aplauso de tots es vostros representats; que se conducta que heu observada durant se vostra Batlería en sos retgidores de se minoría, no poría ser mes correcta ni mes respetuosa; qu'aplaudím amb entussiasme se resolució que prengueren a ses sessions d'es días 26 d'Abril y 3 de Maig de treure a defora a n'es retgidor *Forné* per alborotador, trastornador de s'ordre y gens respetuós a se vostre autoridat. Y si bé es veritat que, degut a una denuncia qu'ha de ser falsa a la forsa, han lograt es nostros inimichs, abusant tal vegada de se bondat de cualquí y enganant a-n el pro-hisme, que fosseu processat y sospés d'es carreg, mil y centes de persones qu'assistirem a se manifestació y moltíssimes mes encare qu'en noltros fan causa comuna vos tenim judicat ja, y declaram devant tota s'humanidat que sou es governant mes digne, mes sencer, mes honrat y de mes bons sentiments qu'hem tengut duguent ses riendes de se vida política y administrativa d' aquest poble.—Sabem molt be que no vos falta energia per seguir p'es mateix camí; que ben clar compreneu qu'aqueix fals triónt de'es nostros inimichs no's més qu'aixecarse drets per tornar remolcarse dins es llot de ses mes baixes passións; y que se justícia, se verdadera justícia, demostrará a n'es seu día se falsedat de se denuncia quantre vos presentada. Sigui emperó se manifestació de diumenge, endemés d'una prova de lo molt que vos volem, una taca negra per aquells representants d'es poble qui tan mal exemple donen de respecte a n'es principi de autoridat, una deshonra per aquells tiranos qui mos arrebataven es nostros drets mes sagrats, y una mascarada mes per tots aquells que critiquen y rmalmenen se vostre dignidat y s'acert que heu tengut des que vos confiamrem es carrech que heu desempeñat. ¡Visca en Lull! ¡¡¡A baix es despotisma!!!

El Sen Llendera

Caps teyats

— Dimecres han de doná se vara a-n'en Francesch.

— ¿Que saps tú?

— ¿Que vol dí, que sé jo? ¿ves si vols posá messions? Com se coneix que no estás enterat mes que de se mitad.

— ¿Com si tu hi estassas de molt!

— Está clá que si; perque has de sebre que s'article 52 de se...

— Vols callá tú y s'article. Pareix mentida que siguis tan betzol y qu'encara fassis cas de s'article lo mateix que si fos article de fé.

— ¿Y tu que te pensas esse mes llest qu'els altres?

— Mes o menos llest qu'els altres a mi no me fan creura tans de dois. Y m'estranye que cuant le prengueran a-n'en Lull no le donassen a n'en Francesch tantes ganes no te el pobret.

— Pero si no le hi donaren llevó v'assé perque....

— ¿Per qué v'assé.

— No se perqué v'assé... pero lo que sé cert es que dimecres ya le tendrá y llevó....

(Conversa de dos que no saben qu'es pescan).

∴

Mos diven que pronta vorá llum a Sineu un altre diari nou. Mos n'alegram. Axí al menos no estarem tot-sols y tendrem ab qui bereyarmós. Perque de segú que no serem gaire amichs. L'esperam d'asseguts.

∴

.... Y al entre tant que aquesta situació se fa duenya de Sineu, vare, alcalde, Lull, Chesch, comsum, mitin, música y can-can es lo que va mes ab boga y absorbeix tots es sentits a tota persona nada. ¡Com si xerrant, y sobre tot en mentidas, haguessen de conven-sa els uns als altres!

¡Obres, obres! ¡Fets, fets y no mentidas y embuis!

∴

Y a proposit de mentidas. Se'n corre una (entre molts) are per Sineu de somerina.

Figurauvós un senyó tot plantós, que diu a quatre estrumbols, tal vegada no tant com ell, que v'assé cap y causa de que processassen en Lull y afageix ab tota se *frescura* del mon que are será també cap y causa perque el *desprocessin*. ¡Eh, que tal?

¡Com-es-velta-missa que axó ja no es agontadó! ¿Jo no sé perque no l'hi han de dá se vare tan suspirada y tantes vegadas promesa? ¿Per que l'heu d'enganá tants de pichs? ¿Creis que axó l'hi es bona paga a se mare, ella que ja va per dues vegades qu'ha fet es refresch ab un tal motiu? Y llevó ¿qu'han de di es veinats y es parents? Sensa essé parents y tot n'hi ha qu'han fet una bulla fora mida creguent que le hi havían de doná.

Per amor de Deu que l'he hi donin o que ni fassin una aposta encare que sigui d'un manach de pala d'enforá veyá.

∴

Y res pus per avuy. Jo també vuy una vare, maldement sigui d'aubó no mes per arruxá ses moscas a cualcú.

Teyant